

ZÜMRÜT BIYIKLIOĞLU

BİR HAYAL
NASIL
ROMANA
DÖNÜŞÜR?

DESTEK YAYINLARI: 1393

İNCELEME: 90

ZÜMRÜT BIYIKLIOĞLU / BİR HAYAL NASIL ROMANA DÖNÜŞÜR?

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumaloğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: Işıl Ilgıt Şimşek

Sayfa Düzeni: Işıl Ilgıt Şimşek

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Aralık 2020

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-046-8

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedyagrubu.com

Deniz Matbaa Mücellit - Çetin Koçak

Maltepe Mahallesi Hastane Yolu Sok No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Sertifika No. 48625

ZÜMRÜT BIYIKLIOĞLU

BİR HAYAL
NASIL
ROMANA
DÖNÜŞÜR?

YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN YARATICI YAZARLIK REHBERİ

Sevgili ailem...
Hayatta hep daha iyisine ulaşma isteğimde
yanımda olduğunuz için çok şanslıyım.
Ve eşime, iyi ve kötü günde, sonsuza kadar...

İÇİNDEKİLER

YAZMAK ÜZERİNE.....	13
KURMACA METİNDE KARAKTER YARATIMI.....	17
Kahramanı Okura Tanıtmak	27
Ne Kadar Karakter?	39
Genel Kurallar	40
Alıştırmalar.....	42
KAHRAMAN VE OLAY İLİŞKİSİ: ÇATIŞMA.....	45
Genel Kurallar	58
Alıştırmalar.....	59
ZAMAN- MEKÂN-ORTAM.....	61
Zaman: Olay Akış Sırası.....	61
Zaman: Metnin Matematiği	63
Zaman: Hikâyenin Geçtiği Dönem	63
Mekân.....	67
Bir Dünya Yaratmak	68
Bilimkurgu Edebiyatı	73
Spekülasyon-Projeksiyon.....	76
Katı (Hard)-Yumuşak (Soft) BK	78
Yaratılan Dünya Bileşenlerine Göre BK.....	79

Doğa Kanunlarının Deęiřtirilmesiyle BK.....	83
Genel Kurallar	87
Alıştırmalar.....	88
OLAY ÖRGÜSÜ: KURGU-ÖRÜNTÜ	89
Kurgu Çeşitleri	92
Beden Kurgusu.....	94
Zihin Kurgusu (Kahramanın Yolculuęu)	94
Genel Kurallar	104
Alıştırmalar.....	104
ANLATIM TEKNİKLERİ	107
Anlatma-Gösterme (Diegesis-Mimesis).....	107
Betimleme(Tasvir)-Portre.....	110
Diyalog	118
İç Monolog.....	122
Bilinç Akışı	122
Leitmotiv-Yinelem.....	124
Mektup	125
Günlük	127
Otobiyografi	129
Geriye Dönüř (Flash-back)	130
Montaj	131
Mecaz-Alegori-Metafor	132
Genel Kurallar	133
Alıştırmalar.....	134

YAZARIN BAKIŞ AÇISI	135
Birinci Tekil Şahıs Anlatıcı	137
İkinci Tekil Şahıs Anlatıcı.....	141
Üçüncü Tekil Şahıs Anlatıcı	143
Nesnel Bakış Açısı:.....	144
Genel Kurallar	146
Alıştırmalar.....	146
PATERN (Biçim).....	147
BAŞLAMAK VE BİTİRMEK.....	151
Genel Kurallar	159
Alıştırmalar.....	160
SON DOKUNUŞLAR, SIK YAPILAN HATALAR VE UYARILAR	161
EK-1.....	171
Karakter Yaratımında Sorulması Gereken Sorular	171
EK-2.....	173
Çatışma Çeşitleri.....	173
Sözü Geçen Çalışmalar ve Kaynakça	175
DİZİN.....	181

BAŞLARKEN

Yazmak, bir tutkudur; içinize yaptığınız gizemli bir yolculuk, hayal dünyanıza açılan kapıdan içeri atılan bir adımdır. Kâğıt, kalem ve yalnızlıktan başka hiçbir şeye ihtiyaç duymaz. Keyiflidir, üretkendir. Kendinizi ve insan doğasını keşfedersiniz; okuduğunuz her kitapla hayatta karşılaşma şansına sahip olmadığınız yüzlerce karakterle tanışırsınız. Yaşamla ilgilidir, insanla ilgilidir, sizinle ilgilidir. O yüzden sizden hiç de uzak, erişilmez, zor veya imkânsız bir uğraş değildir. Sadece her sanat dalı gibi basit ve temel teknikler içerir. Nasıl ki resim çizmek, beste yapmak için temel bir eğitim veriliyorsa, yazmak için de teknik bilgiler öğretilir.

Bu öğretinin sonucunda kişi yazar olabilir mi? Burada Tolstoy'un ünlü Rus ressam Bryulov'dan alıntılacağı "Sanat, 'birazcık'ın olduğu yerde başlar" sözüne eklediği açıklamayı paylaşmak istiyorum:

"Etkileme, yalnızca, sanatçı bir sanat eserini oluşturan en küçük ve en ince ölçüleri yakaladığında gerçekleşir. Dış unsurlarla bu ince ölçüleri bulmayı insanlara öğretmek imkânsızdır. Bu ince ölçüler, yalnızca insan kendi hislerine teslim olduğunda bulunabilir. Hiçbir teknik bilgi bir dansçıya müziğin inceliğini öğretemez. Ya da hiçbir teknik bilgi bir şarkıcı ya da kemancıya sesinin en küçük merkezini tamamıyla kullanmasını öğretemez. Ya da bir tasarımcıya mümkün olan bütün doğru çizgileri çizmeyi öğretemez. Ya da

bir Ŗaire sırf uygun sözcükler arasında doğru bir düzen kurmayı öğretemez. Bunların hepsi duyguyla bulunur. Bu nedenle de okullar, sanata benzeyen Ŗeyi üretmek adına gerekli olanı öğretebilir, sanatın kendisini değil.”*

Dilbilgisine hâkim olmak, zengin kelime hazinesi ve yazma teknikleri bilgisi, sizin eserinizi yaratmak için kullanmak zorunda olduğunuz alet kutunuzun içindeki araçlar olabilir ancak. Çıkarıldığınız ürünün sanat olabilmesi sadece sizinle ilgilidir. Tolstoy, kendi sanat tanımında, bir eserin sahip olduğu üç özellik sayesinde edebi olduğunu söyler. Bunlar; anlatım uyumu ve estetiği, hayatın bir yanının gösterilmesi (yeni bir içerik) ve içtenlik. İlk iki özelliğin eğitimle kazanılıp geliştirilebileceğine olan inancını dile getirir Tolstoy. Ancak sonuncu madde, yani içtenlik ve samimiyet, sanatın gücünü, etkisini yaratan özelliktir. Sarsıcıdır ve okura duyguları aktaran, bunları onun da yaşamasını sağlayan Ŗeydir, öğretilemez.

Bu kitapta iyi bir kurmaca metin için gerekli teknik bilgileri elimden geldiğince vermeye çalıştım. Zengin kelime hazinesine okuyarak eriŖtiđinizi ve dilbilgisinin tüm kurallarını bildiğinizi kabul ettim. Son olarak metne “birazcık” katmak kaldı. O da sizin samimiyetinizdir.

---

* Tolstoy, *Sanat Nedir*, Ŗule Yayınevi, Kasım 2000, s. 13

*“Yazmak, bende eksik olan şeyleri aklıma getirir.
Bunun dışında yazmak,
güzel olmayanı, daha güzel söylemektir.”*

– Martin Walser

YAZMAK ÜZERİNE

Roman ve öykü kurmaca metinlerdir, yazarların fantezilerini, düşlerini, hayata bakışlarını ve tecrübelerini yansıtır. İçlerinde olmayan tek şey gerçeklerdir. Yaşanmış kadar akla yakın ve inandırıcı olmalarına rağmen aslında hayal ürünüdürler, belli kurallarla yazılmışlardır ve işin gerçeği yeterince okuma tecrübesi, teknik bilgisi ve yaşanmışlığı olan hemen herkes tarafından yazılabilirler. Çıkan eser çok iyi olmayabilir, edebi kabul edilmeyebilir, okunmayabilir, basılmayabilir. Ama yazdıkça, öğrendikçe bu sorunlar rahatlıkla aşılabılır; daha iyi eserler ortaya çıkarılabilir. Tek yapılması gereken azimle denemeye devam etmektir.

Bir kurmaca metin kabaca üç ana öğeden oluşur: karakter, çatışma ve olay örgüsü. Karakter kahramanı, çatışma anafikir ve karşılaşılan sorunu, olay örgüsü ise bunun işleniş şeklini, konuyu yani iskeleti oluşturur. Zaman-mekân ve ortam kurmaca metnin detaylarını verirken yazım teknikleri ve bakış açıları da anlatımı güçlendirir. Bunlar teknik bilgilerdir, öğrenilebilir. Yazmaya başladığınızda iki soruyla karşılaşsınız:

1. Ne yazmalıyım?

2. Nasıl yazmalıyım? (Nasıl başlamalı, neleri eklemeli-çıkar-malı, nasıl sonuca ulaşmalıyım?)

Ne yazacağınız sizin hayat tecrübenize, okuma alışkanlıklarınıza ve hayal gücünüze bağlıdır. Bunu bir başkasından alamazsınız, öğrenemezsiniz. Bir fikir yaratıp samimiyetle peşinden koşabilmek kişiye özeldir. Çünkü o fikri besleyen gizli tohum sizin yüreğinizdedir ve bu tohum sizin tecrübe ve bilginizle sulandığı için sadece size özel fidanlar açar. Sürekli notlar almak, bolca okumak, farklı konularda bilgi sahibi olmak fikir bulmanızda size yardımcı olur. Birçok yazar küçük bir kıvılcımdan, aldıkları bir nottan ya da okudukları bir haberden esinlenir. İkinci kısım yani nasıl yazarım bölümü ise öğrenilebilir ve bu kitapta verilmek istenen tam da budur.

Öykü, birinin ya da birilerinin başından geçen bir olayın, tam da olay öncesinden başlanıp zaman akışına uygun bir biçimde düzenlenmesiyle oluşturulan, bir solukta okunabilen kurmaca metinlerdir. Kısıtlı bir zaman içinde sunulan yaşamdır. Bir ya da iki karakterlidir, genellikle tek çatışma ve kurgu içerir. Roman ise daha karmaşık, birden fazla olay örgüsü, daha fazla karakter içeren, aynı anda farklı çatışmaları konu alıp insan davranışlarını daha derin inceleyen uzun metinlerdir. Yazmaya başlarken çıktığınız yolun hangi kurmaca metne varacağını bilmeniz, o metnin özelliklerini anlamanız şarttır. O yüzden de yazacağınız tür üzerine bolca okuma yaparak kullanılan tekniklere aşina olmak harika bir öğrenme yoludur. Bu kitapta öykü kavramını hem roman hem de kısa öykü için kullandım. Belki birine hikâye diğerine öykü diyerek çok daha doğru bir yoldan gidebilirdim, ancak kafa karışık-

lığı yaratmak istemedim. Konuya, kurmaca metin konusu olarak yaklaşın istedim.

Her yeni öğrenilen şey gibi yazı teknikleri de zamanla oturacaktır. Bir süre sonra farkına varmadan kurallara uyduğunuzu göreceksiniz. Tek yapmanız gereken yazma keyfini sürdürmektir.

Tiyatro metinleri ve senaryolar da kurmaca metin kategorisine girer. Bir öyküyü diyaloglar ve sahneler üzerinden gösterme tekniğiyle yazılırlar. Hikâye yazım kuralları evrenseldir, her tür için ortaktır ancak anlatım şekli bazı kategoriler için tamamen farklıdır. Bu kitap senaryo ve piyes yazım kurallarını içermez.

Çocuklara yazım tekniklerini anlattığım kitabım *Küçük Yazarın El Kitabı*'nda, kurmaca metin öğelerini 5N1K sırasına göre incelemiştım. Bu kitapta kendimi tekrarlamayacağım. Ancak merak edenler için bu ünlü sorular zincirinin hangi öğelere karşılık geldiğini bir kez daha verelim:

- Kim (KAHRAMAN)
- Neden (ÇATIŞMA)
- Ne (OLAY)
- Nasıl (OLAY ÖRGÜSÜ)
- Nerede (MEKÂN)
- Ne zaman (ZAMAN)

